

Dårlig inklusion i skolen har store konsekvenser for familier

Inklusionsloven har eksisteret i 11 år, men der er fortsat store problemer med inklusionen i folkeskolen. Denne analyse viser, at mange forældre til børn med handicap fortsat er utilfredse med inklusionen af deres barn. Det kan medføre mistro og risiko for ufrivilligt skolefravær for det enkelte barn. Det har store konsekvenser for resten af familien.

HOVEDRESULTATER

- **2 ud af 3** forældre er utilfredse med inklusionen af deres barn i det almene skoletilbud. Blandt de utilfredse forældre svarer **76 pct.**, at deres barns skolegang påvirker familien negativt.
- **3 ud af 4** forældre svarer, at skolen og lærerne mangler viden og ressourcer til at kunne inkludere deres barn i skolen.
- Børn med handicap deltagere i mindre grad i fag og aktiviteter i skolen.
 - Fx svarer **41 pct.** af forældrene til børn med handicap i det almene skoletilbud, at deres barn bliver fritaget fra fag i skolen.
 - **35 pct.** oplever, at deres barn ikke kan deltage i leg/socialt fællesskab i frikvarteret pga. af barnets handicap
 - Derudover svarer **61 pct.** af forældrene, at deres barn har oplevet ufrivilligt skolefravær, også kaldet skolevægring, tidligere i deres skoleforløb eller nu.

OM UNDERSØGELSEN

Denne undersøgelse belyser forældrenes holdning og oplevelse af deres børns faglige og sociale inklusion i den almindelige undervisning samt samarbejdet med skolen og lærerne i folkeskolen.

Respondenterne i rundspørgen er forældre til børn og unge med handicap/kronisk sygdom/funktionsnedsættelse inkluderet i den almindelige undervisning i folkeskolen og fri- og privatskole.

I 2019 gennemførte DH en lignende rundspørge. I denne analyse vil der fremgå resultater for både 2019 og 2023 ved nogle af spørgsmålene.

Indhold

Hovedresultater	1
Resultater for elever i almene skoletilbud	3
Tilfredshed og betydningen af inklusion.....	3
Den faglige inklusion i grundskolen.....	6
Skolen og lærernes viden.....	9
Den sociale inklusion.....	9
Om undersøgelsen	10
Spørgeskema.....	10

Resultater for elever i almene skoletilbud

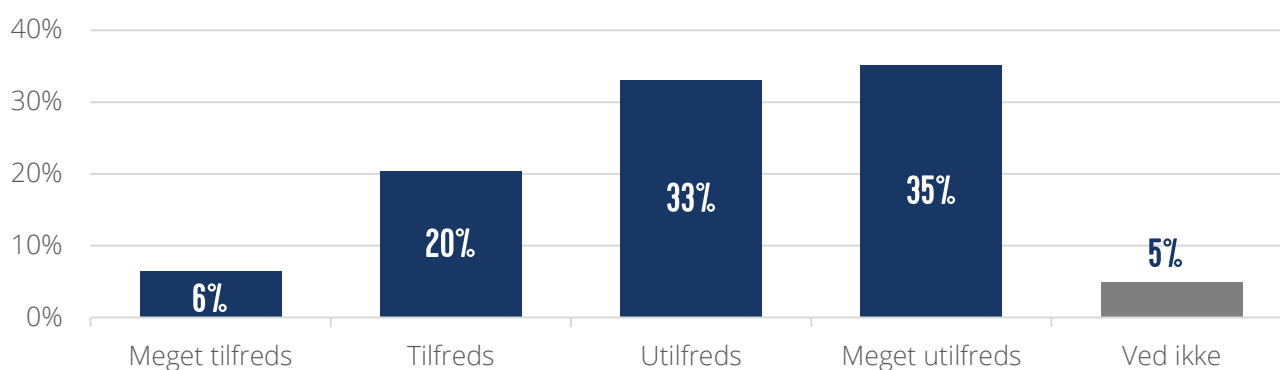
Tilfredshed og betydningen af inklusion

Forældrenes tilfredshed

27 pct. af forældrene til børn med handicap i et almen skoletilbud er meget tilfredse eller tilfredse med inklusionen af deres barn i skolen, *jf. figur 1*.

68 pct. af forældrene er utilfredse eller meget utilfredse med inklusionen af deres barn i det almene skoletilbud.

Figur 1: Hvor tilfredse er forældrene samlet set med inklusionen af deres barn i det almene skoletilbud i 2023

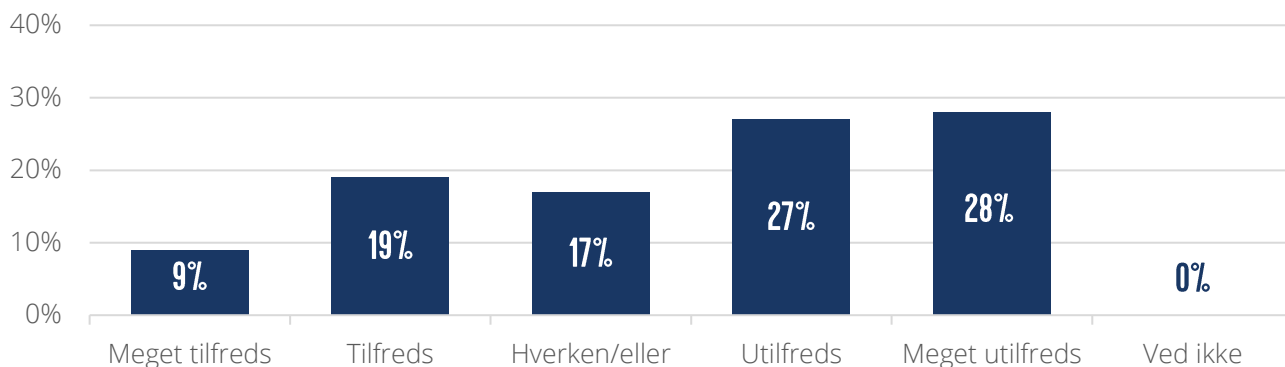

Note: Besvarelser blandt elever i almenklasser på folke-, fri- eller privatskoler. Bygger på 387 besvarelser.

Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

Fordelingen af svarresultaterne fra 2019 er ikke fuldt sammenlignelig med svarfordelingen fra 2023 omkring forældrenes oplevelse af inklusionen af deres barn i almentilbud pga. ændret svarkategorier. I 2019 svarede 28 pct. af forældrene, at de var tilfredse eller meget tilfredse med inklusionen, 17 pct. svarede hverken eller, og 55 pct. svarede utilfredse eller meget utilfredse, *jf. figur 2*.

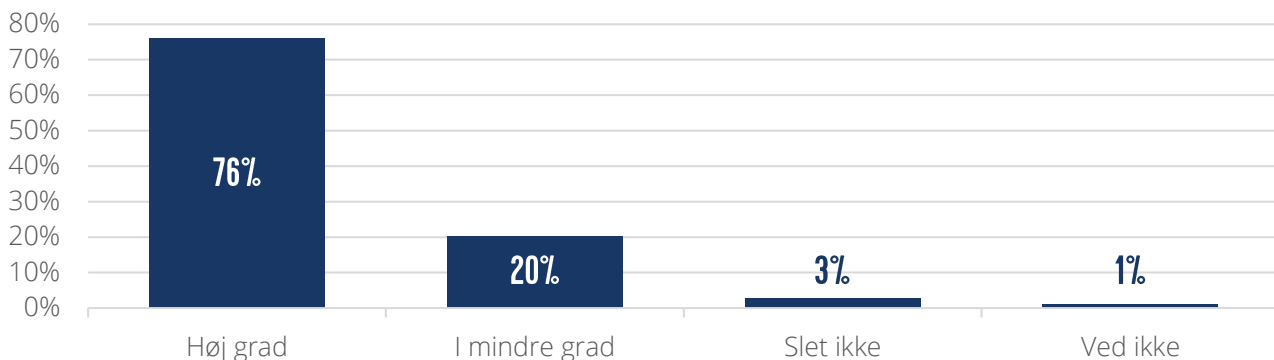
Figur 2: Hvor tilfredse er forældrene samlet set med inklusionen af deres barn i det almene skoletilbud i 2019?

Note: Besvarelser blandt elever i almenklasser på folke-, fri- eller privatskoler. Bygger på 387 besvarelser.
Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

Blandt forældre, der er utilfredse eller meget utilfreds med inklusionen af deres barn i det almene skoletilbud, svarer 76 pct., at deres barns skolegang påvirker familien negativt, jf. figur 3. Det kan fx være flere konflikter med barnet, skænderier med partner, manglende tid til søskende eller problemer ift. job. For 20 pct. påvirker barnets skolegang i mindre grad familien negativt. For 3 pct. påvirker det slet ikke familien negativt. For 1 pct. påvirker det slet ikke familien negativt.

Figur 3: Påvirker barnets skolegang familien negativt (blandt utilfredse forældre, 2023)?

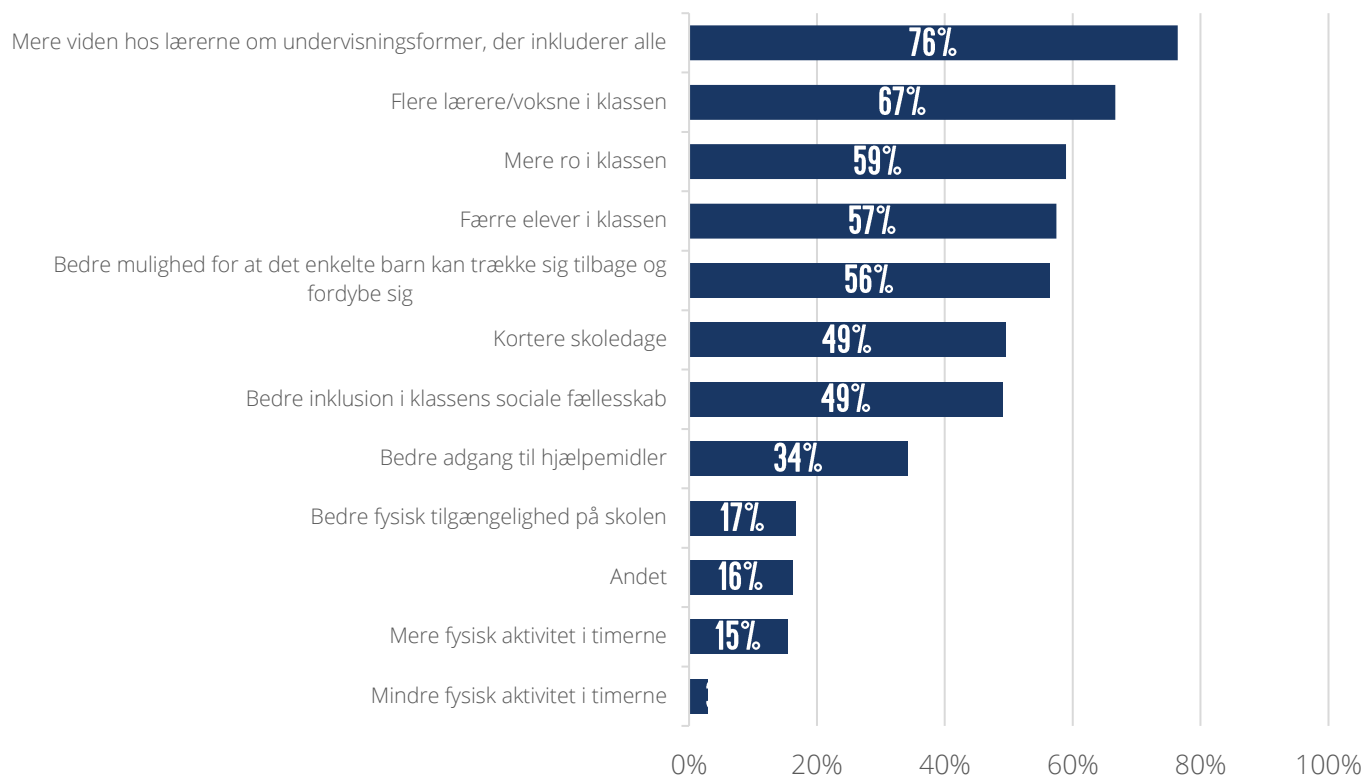

Note: Stillet til de respondenter, der har svaret utilfreds eller meget utilfreds med sit barns inklusion og blandt elever i almenklasser på folke-, fri- eller privatskoler. Bygger på 264 besvarelser.
Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

Der er spurgt ind til, hvad forældrene til børn i almene skoletilbud mener, der skal til for at skabe bedre inklusion af deres barn i klassen og undervisningen. Her peger 76 pct. på mere viden hos lærerne om undervisningsformer, der inkluderer alle, jf. figur 4.

67 pct. peger på flere lærere/voksne i klassen, 59 pct. mere ro i klassen, 57 pct. færre elever i klassen, 56 pct. bedre mulighed for at det enkelte barn kan trække sig tilbage og forbyde sig, 49 pct. peger på kortere skoledage, 49 pct. bedre inklusion i klassens sociale fællesskab, 34 pct. peger på bedre adgang til hjælpemidler, 17 pct. på bedre fysisk tilgængelighed på skolen og 15 pct. peger på mere fysisk aktivitet i timerne.

Figur 4: Hvad skal der til for at skabe bedre inklusion?

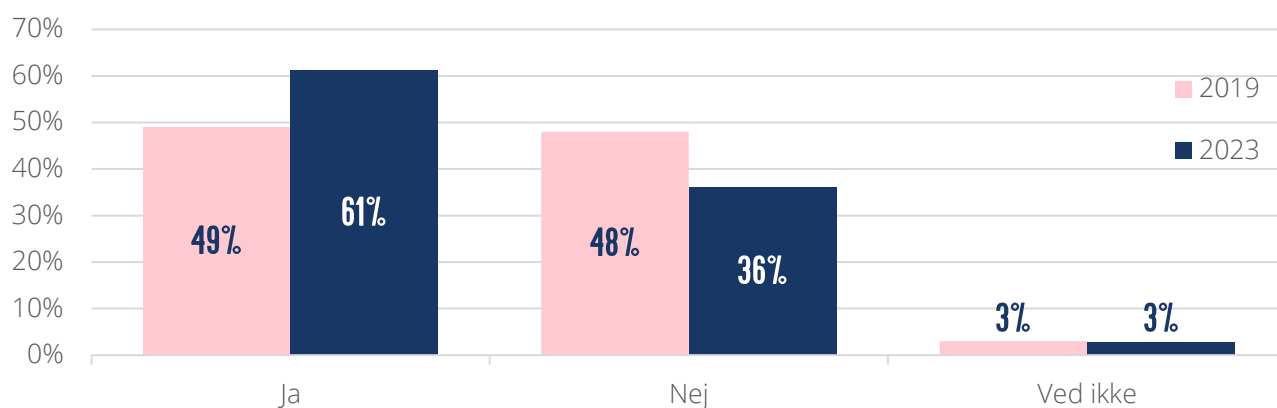
Note: Blindefelever i almenklasser på folke-, fri- eller privatskoler. Bygger på 390 besvarelser.
Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

Ufrivilligt skolefravær

61 pct. af forældrene til børn med handicap i almene skoletilbud har i undersøgelsen svaret, at deres barn har oplevet ufrivilligt skolefravær, også kaldet skolevægring, tidligere i deres skoleforløb eller nu, jf. figur 5. Det er en stigning i forhold til inklusionsundersøgelsen fra 2019, hvor 49 pct. svarede, at deres barn har eller har haft ufrivilligt skolefravær.

36 pct. af respondenterne til børn med handicap har i undersøgelsen svaret, at deres barn ikke har eller har haft ufrivilligt skolefravær, jf. figur 5. I 2019 var denne andel 48 pct.

Figur 5: Har dit barn haft ufrivilligt skolefravær (skolevægning) tidligere eller nu?

Note: Blandt elever i almenklasser på folke-, fri- og privatskoler. Bygger på hhv. 755 besvarelser fra undersøgelsen i 2019 og 389 besvarelser fra undersøgelsen i 2023.

Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

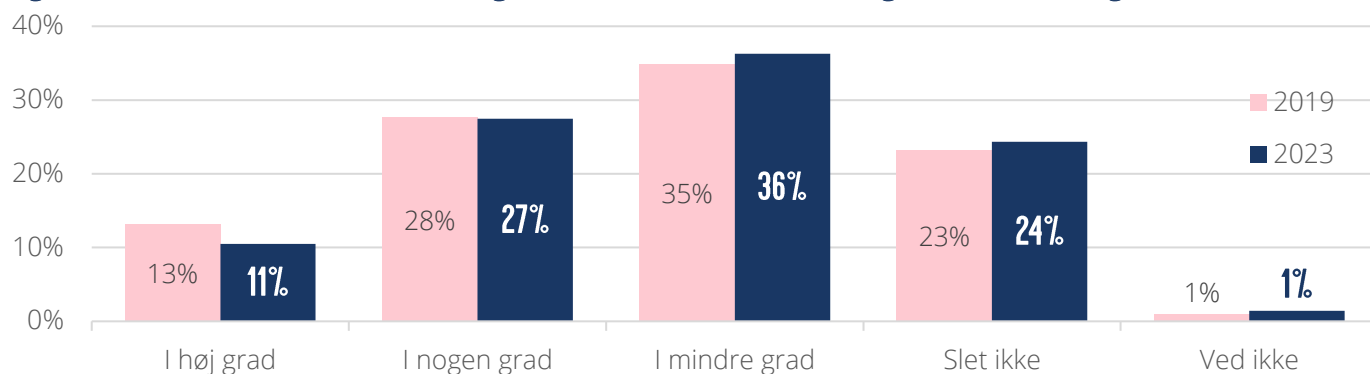
Den faglige inklusion i grundskolen

Støtte og hjælp

24 pct. af respondenterne mener slet ikke, der gives den nødvendige støtte for, at deres barn kan deltage i undervisningen på lige fod som andre elever i de almene klasser på folke-, fri- og privatskoler. 36 pct. mener, der i mindre grad gives den nødvendige støtte. 27 pct. mener i nogen grad, og 11 pct. mener, at der gives den nødvendige støtte til, at deres barn kan deltage i undervisningen, *jf. figur 6*.

Sammenlignes tallene med inklusionsundersøgelsen fra 2019 er der sket en lille stigning i forældre med børn med handicap, der mener, at deres barn ikke får den nødvendige støtte for at kunne deltage i undervisningen, *jf. figur 6*. I 2019 mente således 23 pct. af respondenterne, at deres barn slet ikke fik den nødvendige støtte for at kunne deltage i undervisningen, i 2023 var denne andel steget til 24 pct. I 2019 svarede 13 pct. af respondenterne, at deres barn i høj grad fik den nødvendige støtte for at kunne deltage i undervisningen, i 2023 var denne andel faldet steget til 11 pct.

Figur 6: Får dit barn den nødvendige støtte for at kunne deltage i undervisningen?

Note: Undersøgelsen fra 2023 bygger på 419 besvarelser og undersøgelsen fra 2019 bygger på 719 besvarelser. Besvarelser blandt elever i almenklasser på folke-, fri- eller privatskoler.

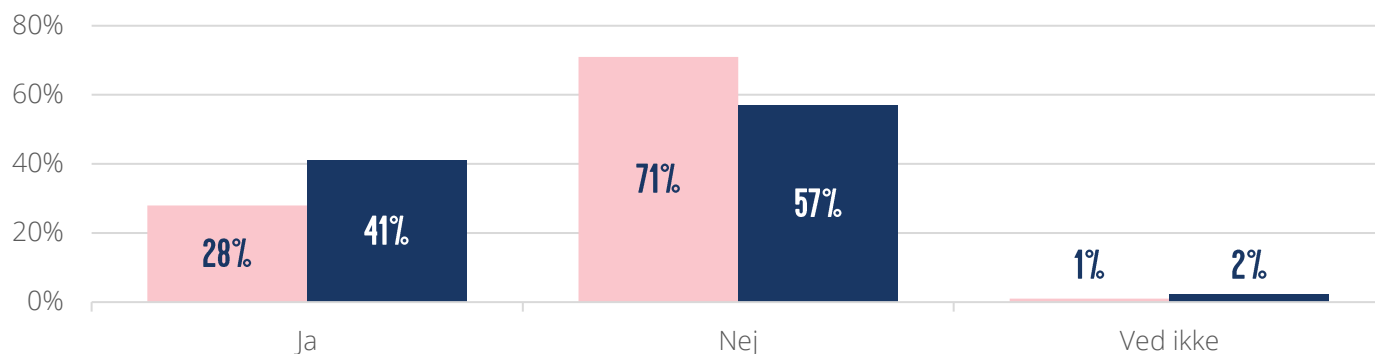
Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

Fritagelse fra timer

Blandt forældrene til børn med handicap, der går i et almen skoletilbud, har 41 pct. svaret, at deres barn bliver fritaget fra fag i skolen, jf. figur 7. Det er en stigning i forhold til 2019, hvor 28 pct. svarede, at deres er fritaget fra fag.

57 pct. af forældrene med børn med handicap svarer, at deres barn ikke er fritaget fra fag i skolen, jf. figur 7. I 2019 var denne andel 71 pct.

Figur 7: Er dit barn fritaget fra fag i skolen?

Note: Besvarelser blandt elever i almenklasser på folke-, fri- eller privatskoler. Bygger på 718 besvarelser fra undersøgelsen i 2019 og 408 besvarelser fra undersøgelsen i 2023.

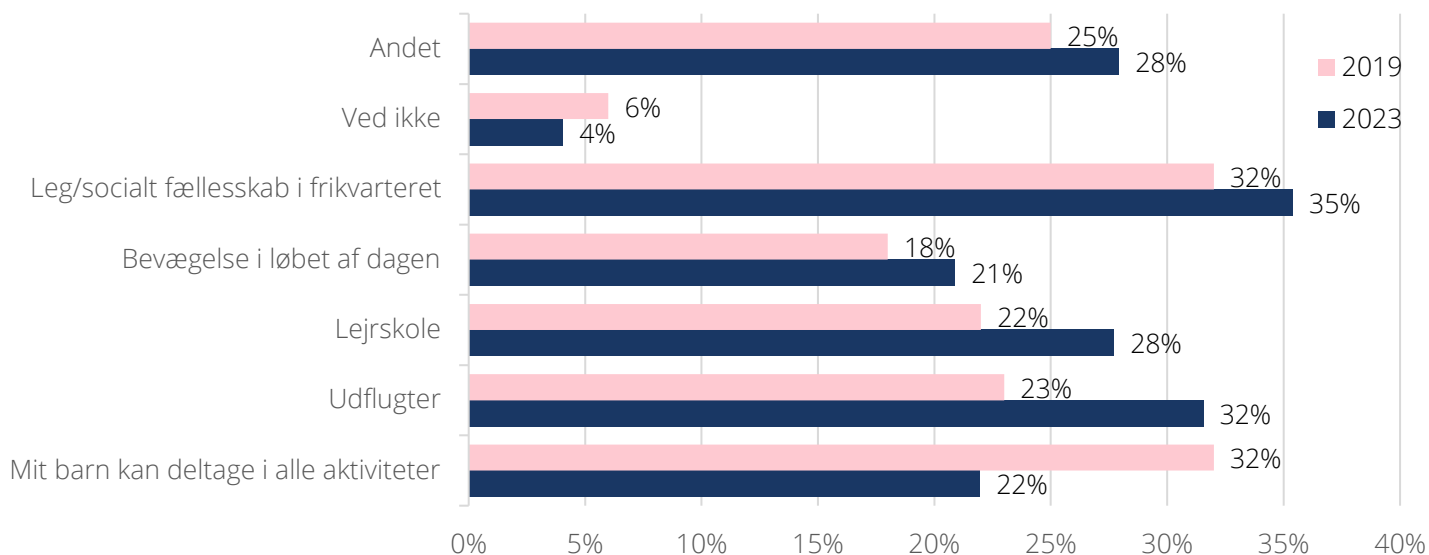
Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

Deltagelse i aktiviteter

35 pct. af respondenterne har svaret, at deres barn ikke kan deltage i leg/socialt fællesskab i frikvarteret pga. af barnets handicap blandt børn og unge i det almene skoletilbud, jf. figur 8. 32 pct. af respondenterne har svaret, at deres barn ikke kan deltage i udflugter og 28 pct. af svaret lejrskole. 22 % af forældrene har svaret, at deres barn kan deltage i alle

aktiviteter i skolen. I 2019 var det 32 pct. af forældrene, der svarede, at deres barn kunne deltage i alle aktiviteter på skolen.

Figur 8: Er der aktiviteter, som barnet ikke kan deltage i pga. sit handicap?

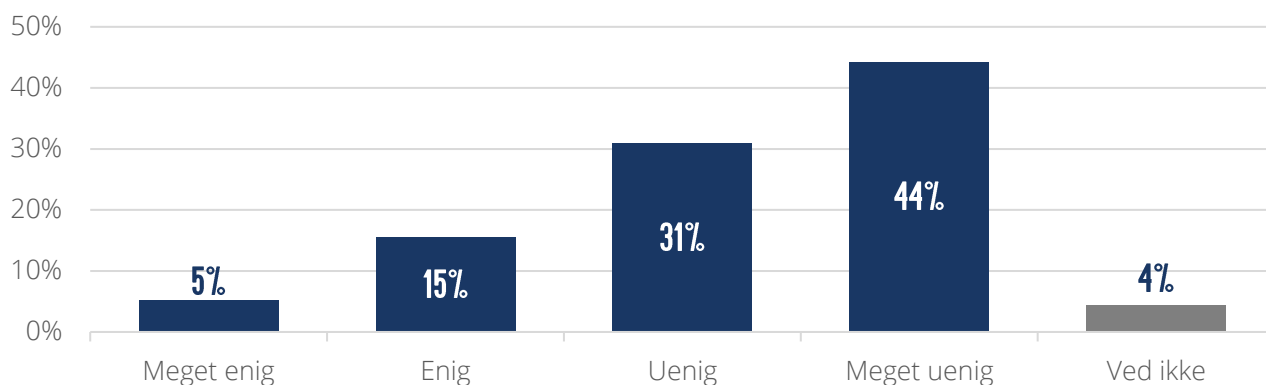
Note: Besvarelser blandt elever i almenklasser på folke-, fri- eller privatskoler. Bygger på 469 besvarelser fra 2023 og 719 besvarelser i 2019.

Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

Skolen og lærernes viden

20,5 pct. af respondenterne svarer, at de er meget enige eller enige i, at skolen og lærerne har viden og ressourcer til at inkludere deres barn, jf. figur 9. 75 pct. har svaret, at de er uenige eller meget uenige i, at skolen og lærerne har viden og ressourcer til at inkludere deres barn i det almene tilbud.

Figur 9: Har skolen og lærerne viden og ressourcer til at inkludere dit barn?

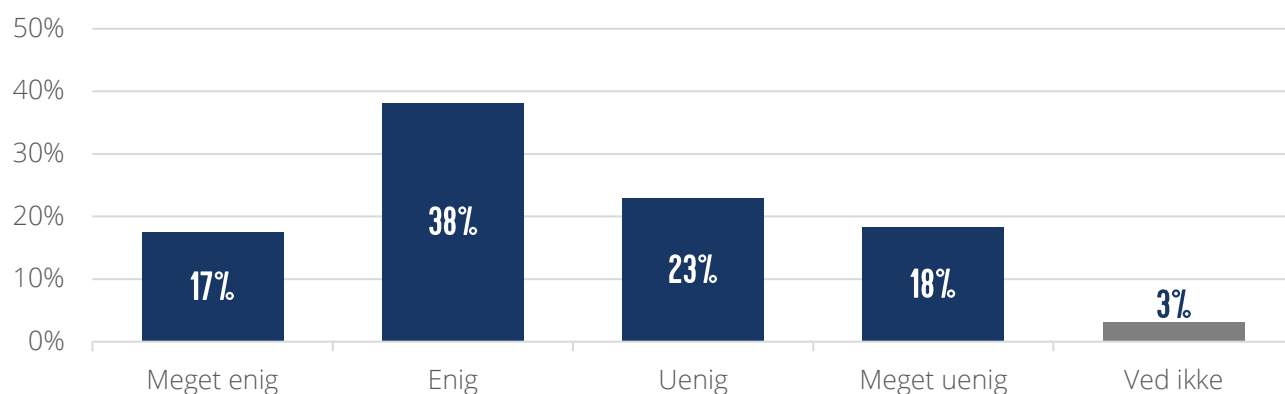
Note: Besvarelser blandt elever i almenklasser på folke-, fri- eller privatskoler. Bygger på 389 besvarelser.

Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

Den sociale inklusion

56 pct. af forældrene med børn med handicap i det almene skoletilbud svarer i undersøgelsen, at de er meget enig eller enig i, at deres barn er en del af det sociale fællesskab i skolen, fx i frikvarter, klassearrangementer og fødselsdage, jf. figur 10. 41 pct. af forældrene i undersøgelsen har svaret, at de er meget uenig eller uenig i, at deres barn er en del af det sociale fællesskab.

Figur 10: Er barnet en del af det sociale fællesskab i skolen?

Note: Blandt elever i almene skoletilbud. Bygger på 383 besvarelser.

Kilde: Spørgeskema udarbejdet og udsendt af DH

Om undersøgelsen

Spørgeskema

Danske Handicaporganisationer (DH) har i sommeren 2023 gennemført en rundspørge blandt forældre til børn med handicap om deres barns deltagelse i skolen og deres oplevelser af inklusion i skolen. Spørgeskemaet er sendt ud igennem udvalgte af DH's medlemsorganisationerne, der har delt dem blandt sine medlemmer og i relevante forældregrupper, samt DH's egne SoMe kanaler.

979 forældre med børn med et handicap har svaret på spørgeskemaet. I undersøgelsen fra 2019 var der 1.107 respondenter. Ikke alle respondenter har gennemført hele spørgeskemaet, hvorfor antallet af besvarelser kan variere fra resultat til resultat. I dette analysenotat er der kun set på børn og unge, der går i almenklasse i folkeskolen, fri- eller privatskole. Her har 469 forældre til børn med handicap besvaret.

Respondenterne omfatter forældre til børn med både psykiske lidelser (skizofreni, angst, bipolar lidelse mv.), kognitive handicap (kognitive handicap (ADHD, autisme, epilepsi, udviklingshæmning mv.), sensoriske handicap (synshandicap, hørehandicap, hjerneskade mv.) og fysiske handicap (muskelsvind, gig, sklerose, cerebral parese mv.).

I rundspørgen er der blevet spurgt ind til forældrenes oplevelse af deres barns deltagelse i sociale aktiviteter i skole og fritid. Rundspørgen giver et billede af de udfordringer forældre og børn står over for i forbindelse med deres skolegang. Rundspørgen kan ikke bruges til at beskrive omfanget af problemerne med inklusion af børn med handicap i grundskolen, men kan bruges til at belyse udfordringerne og dilemmaerne forældrene og børnene med handicap står over for.

Danske Handicaporganisationer (DH)

DH er talerør for handicaporganisationerne og repræsenterer alle typer af handicap. DH er paraplyorganisation for 35 medlemsorganisationer med cirka 340.000 medlemmer.